

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ З ПИТАНЬ ВИКОНАННЯ
КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ
(Департамент)

04050, м. Київ, вул. Юрія Ілленка, 81, тел.: (044) 481-05-01
E-mail: departament@kvs.gov.ua, сайт: www.kvs.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 43501242

18 05 2023 № 10/1-8924/РБ На № 56006/6013-1-23/26.1 від 05.05.2023

Управління пенітенціарних
інспекцій Міністерства юстиції
України

вул. Архітектора Городецького, 13
м. Київ, 01001

Департаментом опрацьовано лист Міністерства юстиції України від 05.05.2023 № 56006/6013-1-23/26.1 щодо розгляду подання Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 04.05.2023 № 3789.2/23/39.2 про вжиття заходів, спрямованих на усунення виявлених порушень, та забезпечення реалізації адміністраціями установ виконання покарань Державної кримінально-виконавчої служби України своїх обов'язків стосовно паспортизації засуджених.

В межах компетенції повідомляємо наступне.

Відповідно до ч. 4 ст. 153 Кримінально-виконавчого кодексу України при відсутності паспорта в особовій справі засудженого адміністрація установи виконання покарань завчасно вживає заходів щодо його одержання.

В поданні Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини вказано, що в ході відвідувань місць несвободи виявлено системне порушення вимог вказаної статті Кримінально-виконавчого кодексу України щодо видачі паспортів громадянина України засудженим до позбавлення волі.

Відповідно до п. 10 Порядку оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсним та знищення паспорта громадянина України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2015 № 302 (далі – Порядок) оформлення (у тому числі замість втраченого або викраденого), обмін паспорта здійснюється територіальними органами/територіальними підрозділами Державної міграційної служби через Головний обчислювальний центр Єдиного державного демографічного реєстру у взаємодії з Державним центром персоналізації документів

державного підприємства «Поліграфічний комбінат «Україна» по виготовленню цінних паперів».

В п.п. 3 п. 7 Порядку зазначено, що особі, яка відбуває покарання в установі виконання покарань або стосовно якої обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, оформлення (у тому числі замість втраченого або викраденого), обмін та видача паспорта здійснюється через уповноважену особу адміністрації відповідної установи.

Згідно з пунктом 2 розділу II Положення про дільницю карантину, діагностики і розподілу, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 04.11.2013 № 2300/5 (далі - Положення), начальник відділення карантину, діагностики і розподілу під підпис ознайомлює кожного новоприбулого засудженого з програмою ознайомлення новоприбулих засуджених з порядком та умовами відбування покарання, до якої входить «Порядок оформлення паспорта громадянина України». Виконання зазначеного пункту Положення реалізується з метою вжиття заходів, спрямованих на визначення потреби засудженого в оформленні паспорта громадянина України з моменту потрапляння особи в установу виконання покарань та надання сприяння в його оформленні відповідно до ч. 4 ст. 153 Кримінально-виконавчого кодексу України.

Наявність документа, що посвідчує особу, зокрема паспорта громадянина України, у засуджених та осіб, узятих під варту, впливає на їх належну адаптацію в суспільстві після звільнення з місць позбавлення волі. Відсутність документів, що посвідчують особу, для осіб, які звільняються з установ виконання покарань, є фактором, який може підвищити ризик скоєння повторного кримінального правопорушення та зумовити низку проблем після звільнення з місць позбавлення волі, а саме – переміщення територією країни, отримання соціальної та медичної допомоги, працевлаштування, тощо.

У зв'язку з перерахованим вище, стан паспортизації засуджених та осіб, узятих під варту в установах Державної кримінально-виконавчої служби України щоквартально узагальнюється, аналізується та перебуває на постійному контролі Департаменту.

З 24.02.2022 року питання виготовлення паспортів для засуджених та осіб, узятих під варту значно ускладнилося, в тому числі через часткове призупинення роботи реєстрів Державної міграційної служби України, інформаційно-комунікаційних систем, складної процедури отримання необхідних документів для оформлення паспорта особам, які проживали або відбували покарання на тимчасово окупованих територіях або територіях, де ведуться бойові дії, а також втрати соціальних зв'язків з родичами та відсутність коштів на особових рахунках осіб, які звернулись до адміністрації установ за сприянням в оформленні паспорта.

Разом з тим, за 3 місяці 2023 року за сприяння адміністрації установ виконання покарань територіальними підрозділами Державної міграційної служби України оформлено та видано паспорт громадянина України 1 024 особам. До повномасштабного вторгнення з боку РФ станом на аналогічний період 2021 року було видано на 26% паспортів менше (760 особам), що свідчить про покращення взаємодії адміністрацій установ Державної кримінально-виконавчої служби України з територіальними підрозділами Державної міграційної служби України, не зважаючи на складнощі, пов'язані з війною.

З метою вирішення проблемних питань, які виникають в установах виконання покарань Державної кримінально-виконавчої служби України під час надання сприяння засудженим у підготовці документів для подання в територіальні підрозділи Державної міграційної служби України, Департаментом було направлено лист в Державну міграційну службу України від 01.07.2022 № 10/1-4484/Кщ/ВС.

З метою надання сприяння в пошуку коштів для сплати адміністративного збору та державного мита за оформлення паспорта громадянина України особам, які не мають коштів на особових рахунках, установами вживаються заходи щодо залучення до допомоги благодійних організацій. Також Департаментом було направлено лист до Міжрегіональних управлінь з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції від 04.11.2022 № 10/1-12109/Р6/ВС стосовно направлення клопотань до органів місцевого самоврядування з обґрунтуванням від кожної установи виконання покарань Державної кримінально-виконавчої служби України щодо розгляду питання про можливість звільнення від оплати вартості адміністративної послуги за оформлення, обмін документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус (в тому числі отримання дублікату свідоцтва про народження та свідоцтва про розірвання шлюбу) засуджених, які відбувають покарання та осіб, звільнених з установ виконання покарань.

Окрім вищезазначеного Департаментом було налагоджено взаємодію установ Державної кримінально-виконавчої служби України з БО «FREE ZONE» в напрямку надання сприяння засудженим в оформленні паспортів громадянина України. За результатами проведеної роботи, з грудня 2022 року по травень 2023 року, 1250 засудженим надано допомогу в оплаті послуг за оформлення паспорта (з них 660 осіб вже отримали паспорт громадянина України).

За 2022 рік установами Державної кримінально-виконавчої служби України подано до територіальних підрозділів Державної міграційної служби України 2607 заяв засуджених та осіб, узятих під варту про оформлення

паспорту громадянина України. За 3 місяці 2023 року – подано 1830 відповідних заяв.

Станом на 10.05.2023 року в територіальних підрозділах Державної міграційної служби України перебуває 531 пакет документів для оформлення паспорту громадянина України особам, які тримаються в установах Державної кримінально-виконавчої служби України.

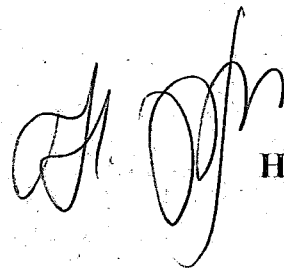
Відповідно до пункту 24 Інструкції паспорти, військові квитки (свідоцтва про народження, приписні свідоцтва неповнолітніх) або інші документи, що засвідчують особу заарештованих обвинувачених, приєднуються до кримінальної справи і зберігаються в окремому опечатаному пакеті, який підшивається до справи і нумерується наступним її аркушем. Названі документи після набрання вироком законної сили стосовно осіб, засуджених до позбавлення волі, направляються до установ відбuvання покарання для долучення до особової справи засудженого і зберігання. У всіх інших випадках - повертаються власникам.

Разом з тим, станом на 01.04.2023 року у 1345 засуджених та осіб, узятих під варту, відсутній паспорт громадянина України в особовій справі у зв'язку з вилученням на етапі дізнання, досудового слідства і судового розгляду. З метою повернення вилучених паспортів співробітниками установ виконання покарань систематично направляються відповідні запити до органів дізнання досудового слідства і судового розгляду з метою долучення оригіналу паспорту до особової справи засудженого. За 3 місяці 2023 року до установ виконання покарань повернуто 380 паспортів.

Враховуючи звітну інформацію Міжрегіональних управлінь з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції щодо стану паспортизації засуджених та осіб, узятих під варту, а також відсутність фактів, що вказували б на порушення вимог ч. 4 ст. 153 Кримінально-виконавчого кодексу України посадовими особами установ Державної кримінально-виконавчої служби України, вважаємо, що забезпечення реалізації своїх обов'язків стосовно паспортизації засуджених, в межах компетенції адміністрацій установ виконання покарань Державної кримінально-виконавчої служби України, здійснюється на задовільному рівні.

Додаток: на 4 арк.

**Заступник начальника Департаменту
полковник внутрішньої служби**

Наталія РИБАЛКА

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ З ПИТАНЬ ВИКОНАННЯ
КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ
(Департамент)

04050, м. Київ, вул. Юрія Іллєнка, 81, тел.: (044) 481-05-01

E-mail: departament@kvs.gov.ua, сайт: www.kvs.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 43501242

04.11.2022 №10/1-121091PЄ/РС

На № _____ від _____

Міжрегіональні управління з
питань виконання кримінальних
покарань Міністерства юстиції

Відповідно до пункту 4 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України від 14.07.2016 №1474-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, спрямованих на лібералізацію Європейським Союзом візового режиму для України» органи місцевого самоврядування, можуть приймати рішення, щодо звільнення певних категорії громадян від оплати вартості адміністративної послуги за оформлення, обмін документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, яка зараховується до місцевого бюджету, в тому числі застосовувати відповідні рішення до засуджених, які відбувають покарання та осіб, звільнених з установ виконання покарань.

Практика ухвалення відповідних рішень в 2022 році свідчить, що лише деякі місцеві ради звільняють засуджених до позбавлення від оплати вартості адміністративних послуг за оформлення (у т.ч. замість втрачених або викрадених) та обмін документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус (Покровська, Кам'янська, Бердянська, Збарзька міська рада).

Разом з тим, відсутність у засуджених коштів для сплати адміністративного збору та державного мита за оформлення паспорта залишається проблемним питанням в процесі його оформлення. За 9 місяців 2022 року не мали коштів для сплати адміністративного збору та державного мита - 44,6%.

Враховуючи ситуацію в країні, пов'язану з повномасштабним вторгненням з боку рф проти України, звертаємо увагу, що особи, які звільняються з установ виконання покарань є вразливою категорією осіб і відсутність документів, що

посвідчують особу, зумовлюють низку проблем після звільнення з місць позбавлення волі, а саме – переміщення територією країни, отримання соціальної та медичної допомоги, працевлаштування, тощо. У зв'язку з цим, вирішення проблемних питань в паспортизації засуджених та вжиття заходів, щодо їх вирішення потребує додаткових зусиль та допомоги органів місцевого самоврядування, громадських чи благодійних організацій.

Враховуючи викладене,

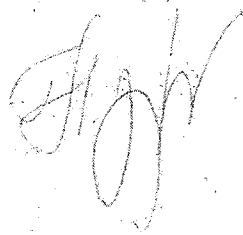
ПРОШУ:

1. Ініціювати проведення робочих зустрічей начальників установ виконання покарань Державної кримінально-виконавчої служби України з представниками органів місцевого самоврядування щодо звільнення від оплати вартості адміністративної послуги за оформлення, обмін документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус засуджених, які відбувають покарання та осіб, звільнених з установ виконання покарань.

2. До **21.11.2022** направити клопотання з обґрунтуванням від кожної установи виконання покарань Державної кримінально-виконавчої служби України до органів місцевого самоврядування щодо звільнення від оплати вартості адміністративної послуги за оформлення, обмін документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус (в тому числі отримання дублікату свідоцтва про народження та свідоцтва про розірвання шлюбу) засуджених, які відбувають покарання та осіб, звільнених з установ виконання покарань.

3. Про проведену роботу та досягнуті результати поінформувати Управління ресоціалізації та соціальної реабілітації Департаменту в електронному виді (usvpr@kvs.gov.ua) до **20.12.2022**.

Заступник начальника Департаменту
полковник внутрішньої служби

Наталя РИБАЛКА

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ З ПИТАНЬ ВИКОНАННЯ
КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ
(Департамент)

04050, м. Київ, вул. Юрія Іллєнка, 81, тел.: (044) 481-05-01

E-mail: departament@kvs.gov.ua, сайт: www.kvs.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 43501242

СД СГ 2022 № 10/1-4984/кву/РС На № _____ від _____

**Голові Державної міграційної
служби України**
Наталії НАУМЕНКО

01001, м. Київ, вул. Володимирська, 9
hotline@dmsu.gov.ua

Шановна пані Наталіє!

Департамент висловлює свою повагу та звертається з наступним.

Одним із вагомих чинників, який впливає на належну адаптацію в суспільстві осіб, звільнених з місць позбавлення волі, вирішення їх питань побутового та працевлаштування після звільнення є наявність у них документів, які підтверджують особу, зокрема паспорту громадянина України.

Саме тому, питання паспортизації засуджених залишається одним із пріоритетних завдань Департаменту.

Відповідно до ч. 4 ст. 153 Кримінально-виконавчого кодексу України при відсутності паспорта в особовій справі засудженого адміністрація установи виконання покарань завчасно вживає заходів щодо його одержання.

Постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 № 302 «Про затвердження зразка бланка, технічного опису та Порядку оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсним та знищення паспорта громадянина України» (далі – Порядок № 302) оформлення (у тому числі замість втраченого або викраденого), обмін та видача паспорта здійснюються особі, яка відбуває покарання в установах виконання покарань або стосовно якої обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, або яка перебуває на тривалому стаціонарному лікуванні в закладах МОЗ закритого типу, - через уповноважену особу адміністрації відповідної установи, місця попереднього ув'язнення або закладу.

Особа, яка відбуває покарання в установах виконання покарань або стосовно якої обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, або яка перебуває на тривалому стаціонарному лікуванні в закладах МОЗ закритого типу, подає документи для оформлення (у тому числі замість втраченого або викраденого), обміну паспорта через уповноважену особу територіальному

підрозділу ДМС за місцем розташування адміністрації відповідної установи, місця попереднього ув'язнення або закладу.

Згідно пункту 8 Порядку № 302 паспорт видається: не пізніше ніж через 20 робочих днів з дня оформлення заяви-анкети для його отримання; не пізніше ніж через 10 робочих днів з дня оформлення заяви-анкети для його термінового отримання. Паспорт, який оформлюється вперше, видається не пізніше ніж через 20 робочих днів з дня оформлення заяви-анкети для його отримання.

За отриманою інформацією від Північно-Східного та Південно-Східного міжрегіональних управлінь з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції та Управління забезпечення діяльності у південному регіоні Департаменту є проблемні питання, пов'язані з прийомом документів та видачою оформлених паспортів громадянина України, зокрема у Миколаївській, Харківській, Кіровоградській, Одеській, Запорізькій, Дніпропетровській, Сумській та Полтавській областях, де розташовані установи виконання покарань та слідчі ізолятори Державної кримінально-виконавчої служби України.

Засуджені до позбавлення волі та особи, взяті під варту, є вразливою категорією осіб, і відсутність документів, що посвідчують особу (зокрема паспорта громадянина України), зумовлюють низку проблем, з якими вони зіштовхуються як під час відбування покарання та тримання під вартою, так і після звільнення з місць позбавлення волі, а саме – отримання соціальної та медичної допомоги, оформлення пенсійних та соціальних виплат, працевлаштування та оплата праці, переміщення територією країни тощо.

Враховуючи вищевикладене, просимо надати відповідне сприяння у налагодженні співпраці між установами виконання покарань, слідчими ізоляторами та територіальними підрозділами Державної міграційної служби України у вищезазначених областях та поінформувати, яким чином наразі функціонують територіальні підрозділи Державної міграційної служби України у цих областях та можливі зміни, які відбулися у порядку надання адміністративних послуг населенню у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні.

З повагою

**Виконуючий обов'язки
начальника Департаменту
полковник внутрішньої служби**

Віктор КОЩИНЕЦЬ